

Asia: VN/24207/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ehdotuksen suoja-aika, jona aikana oleskelulupaa ei saisi peruuttaa, kun työntekijä jää työttömäksi / The proposed term of protection during which a residence permit of an employee who has become unemployed could not be withdrawn

Antaako sääntelyehdotus riittävän pitkän suoja-ajan etsiä uusi työpaikka?

Does the proposed regulation provide a sufficiently long term of protection for holders of work-based residence permits to find a new job?

Ei / No

Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta

Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) on Suomessa toimivien elintarviketeollisuuden yritysten työmarkkina- ja elinkeinopoliittinen edunvalvoja. Elintarvikealan yritykset työllistävät suuren joukon ns. kolmansien maiden kansalaisia, ja täten ovat merkittävä työnantaja kansainvälisille osaajille. Yritykset rekrytoivat sekä suoraan ulkomailta että Suomessa jo olevia muiden maiden kansalaisia ja monikielisyys ja -kulttuurisuus ovat arkipäivää. Elintarvikeala on vakaa työllistäjä ympäri Suomen, myös tulevaisuudessa. Siksi haluamme lausua hallituksen esityksestä ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

ETL haluaa huomauttaa, että kolme kuukautta voi olla lyhyt aika uuden työn löytämiseen myös suomalaisille. Olemme toimialana huolissamme ehdotusten mukanaan tuomista haasteista Suomen maakuvalle. Suomi ei ole tälläkään hetkellä houkutteleva kohdemaakaan kansainvälisten osaajien silmissä, ja ehdotettu sääntely heikentää entisestään asemaamme kansainvälisessä kilpailussa työntekijöistä.

ETL pitää kolmen kuukauden minimiaikaa liian lyhyenä. Työllistymiseen liittyvien työnhaku- ja rekrytointiprosessien pituus voi venyä yli kolmen kuukauden myös työntekijätason tehtävissä, sillä toimialalla on paljon kausitöitä.

Työnantajan ilmoittamisvelvollisuus, kun työntekijän työt loppuvat, ja siihen liitettävä sanktion uhka / Employer's obligation to notify when the employee's work ends and the related threat of sanction

**Onko esitys ilmoittamisen määräajoista 7/10 päivää riittävä?
Is the proposed time limit of 7/10 days for notifications sufficient?**

Ei / No

**Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta
Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation**

ETL huomauttaa, että työnantajille uudesta ilmoitusvelvollisuudesta aiheutuvia kuluja ei ole arvioitu. Tämä tulee myös lisäämään yritysten hallinnollista taakkaa. Työnantajayritykset joutuvat muokkaamaan HR-järjestelmiään uudesta velvollisuudesta muistuttamiseksi ja velvollisuuksien täyttämiseksi. Sanktion uhka ei ainakaan paranna kansainvälisten osaajien mahdollisuuksia ja asemaa suomalaisilla työmarkkinoilla.

Esityksessä ehdotetaan ilmoitettavaksi myös työsuhteen päätymissyy. ETL on sitä mieltä, että tämä ehdotus on syytä poistaa, sillä eivät muutkaan viranomaiset kerää tätä tietoa.

**Onko voimassa olevan sanktiosääntelyn (esim. ulkomaalaislain 186-189 §, rikoslaki) soveltaminen riittävää ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä?
Is the application of the current regulation on sanctions (e.g. sections 186-189 of the Aliens Act, Criminal Code) sufficient for cases where the duty to notify has been neglected?**

Kyllä / Yes

**Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta
Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation**

ETL huomauttaa, että kysymyksenasettelu on ongelmallinen. Kysymykseen on haastavaa vastata, mikäli on sitä mieltä, että sanktiointia ei tulisi säätää lainkaan.

Tiukkaan määräaikaan sidottuun ilmoittamisvelvollisuuteen on esitetty liitettäväksi rikosoikeudellinen sanktiouhka, ja täten työnantajalle sälytettävä vastuu virheiden välttämiseksi muodostuu kohtuuttomaksi. Kuten Kiinteistötyönantajatkin ovat esittäneet, määräajan noudattamista on kohtuutonta edellyttää esimerkiksi tilanteessa, jossa työntekijä jää yllättäen pois töistä ilmoittamisvelvollisen työnantajan loman tai muun poissaolon aikana.

Muun muassa edellä mainitut perustelut puoltavat ilmoittamisvelvollisuuden säätämistä työntekijän velvollisuudeksi, kuten esimerkiksi Elinkeinoelämän Keskusliittokin (EK) on ehdottanut.

Työnteko-oikeuden laajentaminen työvoimapula-aloille ja asetuksenantovaltuutus / Extension of the right to work to sectors suffering from labour shortages and the authorisation to issue decrees

Mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta **Possible comments on the proposed regulation**

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että työvoimapula-alat voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Esityksen liitteenä on luonnos valtioneuvoston asetukseksi työvoimapula-aloista ja esimerkinomaisesti listaus mahdollisista työvoimapula-aloista. Näistä monet ovat säänneltyjä ammatteja.

Ajatus työnteko-oikeuden laajentamisesta työvoimapula-aloille on sinänsä kannatettava, mutta tarkastelun on oltava alueellista eikä valtakunnallista. Täten ETL pitää esitettyä valtakunnantasoista tarkastelua ongelmallisena, sillä toimialan työvoimatarpeet poikkeavat toisistaan eri puolilla Suomea. Monilla alueilla on esimerkiksi elintarviketeollisuuden prosessityöntekijöistä pulaa, mutta tämä ei silti riittäisi näiden työtehtävien pääsyyn valtakunnalliselle työvoimapulalistalle.

ETL:n mielestä työvoimapulaa on tarkasteltava rekrytoivien työpaikkojen näkökulmasta ja työvoimapula-aloja koskeva määrittely tulee tehdä ELY-keskusalueittain, kuten nykyisin tehdään alueellisten työlupalinjausten osalta.

Muuta lausuttavaa esityksestä / Other comments on the proposal

Mahdolliset muut huomiot esityksestä **Possible other comments on the proposal**

Elintarviketeollisuudessa ymmärrämme hallitusohjelman rajoitteet ja tehtyjen kirjausten velvoitteet. Haluamme kuitenkin muistuttaa, että kuten olemme saaneet viime kuukausina mediasta lukea, hallituksen päätöksillä on jo merkittäviä vaikutuksia Suomen maakuvaan ja osaajien haluun hakeutua tänne töihin. Emme ole olleet erityisen houkutteleva kohdemaakaan, nyt vielä vähemmän. Kilpailu osaajista on globaalia, eikä Suomi pärjää tässä kilpailussa.

Mielestämme vähintäänkin Migrin lupakäsittelyjen sujuvoittamisen osalta on tehtävä kaikki mahdollinen, mikä hallitusohjelman rajoissa on tehtävissä. Kun talouden nousukausi taas alkaa,

meillä on entistä pahempi osaajapula käsissämme. Se tulee olemaan pullonkaula ja kasvun este yrityksille. Siitäkin syystä kaikki, jotka tänne haluavat töihin, tulisi ottaa ilomielin vastaan. Moniin teollisuuden suorittaviin töihin ei enää riitä suomalaisia töihin, varsinkin kun muistetaan alati pienentyvät ikäluokkamme. Monet elintarvikeyritykset sijaitsevat pienemmällä paikkakunnilla, ja pelkästään väestöpohja puhuu jo sen puolesta, että tarvitsemme tänne kansainvälisiä osaajia.

Korhonen Maiju
Elintarviketeollisuusliitto ry